

שמירתו.⁽³⁾

והשובר שלקח חפץ ומשתמש בו בשכר.

אם אירע הדבר כאשר היה החפץ אצל שומר
הנם — וכעת תובעו המפקיד על כך, ורוצה
השומר להיפטור מן התביעה —

ומבארת המשנה, שאם אירע לחפץ מקרה
שמחמתו אי אפשר להשיבו לבעלים כגון
שנעלם או נשבר, דינם של שומריין אלו הוא
כך:

נשבע על הכל (4) — ישבע כי אכן קרה
לחפץ אחד מן המקרים שיכולים לקרות
לו, (5) כגון גניבה אבידה וכיו"ב, או שנשבר.

ויישב, ששנתה המשנה את החמור יותר,
שואל, שחייב באונסין, ואחר כך את הקל יותר,
שומר חינם, הפטור מן הכל חוץ מן הפשיעה.
ולפי סדר הלכותיהם נמנו, ולא לפי הסדר
שכתובים הם בתורה.
וע"ע במלאכת שלמה על המשנה.

ותלה זאת בספק הנ"ל, שאם השכר הוא
עבור השמירה, הרי לא שמר, ואם כן אין לו
לקבל שכרו. אולם אם השכר הוא עבור אחריותו
בגניבה ואבדה, הרי אחראי הוא, ויקבל שכר
שמירתו ואחריותו. ועיין בקצות החושן סימן רכז
ס"ק ד שכתב בפשיטות שאין צריך לשלם לו.
ועיין בתפארת יעקב על משנתנו.

3. נסתפק רעק"א בדין שומר שכר החייב בגניבה
ואבדה, האם חיובו הוא משום שנוטל שכר עבור
השמירה, או להפך, נטילת השכר הינה עבור
חיובו בגזילה ואבדה [ונטילת אחריות זו על
גניבה ואבדה, היא סיבת שכר השמירה].

4. שלחן ערוך חו"מ סימן רצה סעיף ב: כל
שומר שנשבע שבועת השומריין כולל בשבועתו
ג' דברים.

ונפקא מינה בספק זה היא, בכגון שלא שמר
השובר את הפקדון, ורק בדרך נס לא נאבד ולא
נגנב, יש לדון האם מחויב המפקיד לשלם לו
שכר שמירתו:

[א] ששמר כדרך השומריין, ושאירע לחפץ
כך וכך, ומשום כך פטור. [כלומר, אף אם אכן
נגנבה הבהמה ומן הדין שומר חינם פטור, אך
אירעה הגניבה תוך כדי פשיעה מחמת שלא
שמר כדרך השומריין — אף שומר חינם חייב
בגניבה זו, ולכן צריך להישבע שלא אירע הדבר
מחמת פשיעה].

אם עיקר דינו הוא שנוטל את שכר השמירה
ורק מחמת כן חייב הגניבה ואבדה, יכול
המפקיד לומר לו: לא מגיע לך שכר שמירה, כי
לא שמרת את הדבר. ומחמת כן יש לו למפקיד,
להיפטור מן השכר.

וכן אם מתה הבהמה, ושומר שכר פטור, כיון
שאונס הוא, אך אירעה המיתה מחמת שלא
שמרה כהוגן, כגון שהניחה ללכת בהר, ונפלה
ומתה — אף שומר שכר חייב במיתה זו [סמ"ע
ס"ק ד].

אך אם עיקר השכר הוא עבור אחריותו
וחיובו בגניבה ואבדה, יכול השומר לומר לו:
מה לך אם שמרתי את הדבר או לא, הלא אף
אם היה הדבר נגנב או נאבד, מחויב אני לשלם
לך. ועבור זה — מגיע לי שכר שמירה.

[ב] ושאינו ברשותו. [עיין בסמ"ע שם ס"ק ה'
שהקשה, הלא כבר נשבע השומר שנגנבה או
מתה, וממילא כבר אינה ברשותו].

ובשו"ת מהרי"ל דיסקין קו"א סימן רמ"ט
נסתפק היכן שנגנב הדבר מידו של שומר שכר,
ונתחייב בתשלום החפץ, האם מחויב הבעלים
לשלם לו עבור שמירתו.

[ג] ושלא שלח בו יד, קודם שאירע המאורע
הפוטור אותו.

5. פירוש — על כל המאורעות הכתובות בשאר